

DUURZAAMHEID & ECONOMIE

Hof van heden

Onlangs sprak ik een collega die na periodes met veel regen steeds meer last krijgt van wateroverlast. Dat komt niet alleen doordat er meer regen valt. De belangrijkste reden is dat al zijn burens hun tuinen

hebben betegeld. Niet alleen voor een klein overzichtelijk terrasje, maar volledig betegeld. Een "onderhoudsvriendelijke" tuin heet dat. Maar een betegelde vlakke laat geen water door. Het gevolg is dat de regen van alle kanten naar de groene oase van mijn collega stroomt, die langzaam aan verandert in een klein moeras. Groene tuinen en plantsoenen hebben lang prima gefunctioneerd om het regenwater snel af te voeren, maar nu steeds meer oppervlaktes verhard worden, wordt wateroverlast steeds meer een probleem, vooral in stedelijk gebied.

De betegelde tuinen zijn ook om een andere reden problematisch. Voor vogels, insecten en vlinders is er nauwelijks voedsel te vinden. „Woestuinen” noemt mijn man ze. Geen struiken waar vogels in kunnen schuilen, geen plek waar een egel kan slapen. Onze tuinen zijn steeds vaker strak aangeharkt en het enige groen bestaat uit uitheemse planten die insecten niet herkennen als voedingsbron. Als gevolg hiervan is de hoeveelheid mussen en spreeuwen sinds de jaren negentig hard achteruitgegaan. De huismus staat sinds enkele jaren zelfs op de rode lijst van broedvogels. Ze hebben meer voedsel en meer schuilgelegenheid nodig, juist in tuinen in bewoond gebied.

vooral door werden aangesproken is de gezamenlijke tuin. Naast een particuliere tuin gaan we 3000 vierkante meter onderhouden als gezamenlijke "mandetuin", midden in een Vinexwijk. Een van de afspraken is dat er geen schuttingen komen tussen de tuinen. Beschutting maken we door struiken of gevlochten wilgenmatten, zodat het prettig toeven is voor vogels en kleine dieren zoals egels. Maar het is ook goed toeven voor de mens: door ons niet te verschansen achter 35 individuele houten forten willen we ruimte creëren voor gemeenschap, voor een gastvrije houding naar elkaar. Een open hof voor mens en dier.

Schepping

Dat is wat we onze dochter willen meegeven: je leeft in Gods schepping. Samen met andere mensen, samen met vogels, vlinders en vele andere kleine dieren. Dit kunnen we al heel dicht bij huis vormgeven, met een gastvrije en groene tuin. Een kleine schepping om te bewerken en te bewaren. Een onvolmaakte, maar levendige hof van heden, waar het ook in de winter goed toeven is. Vogels vliegen af en aan, een hof om van te genieten! Schuttingen en tegels houden al het leven buiten de deur en veranderen een hof in, inderdaad, een woestijn.

In betegelde tuinen is nauwelijks voedsel te vinden

Ecowijk

Daar kunnen we iets aan doen. Heel moeilijk is dat niet. Het vraagt alleen dat we met een andere blik naar onze tuin gaan kijken. Om met de dichter van Psalm 84 te spreken: kan de mus er een huis vinden? De zwaluw een plekje om zijn jongen neer te leggen? Het belangrijkste is dat er gevarieerd voedsel is te vinden: de ene vogel houdt van insecten, een andere eet zaden en bessen. De derde trekt graag een pier uit de grond. Natuurlijk kunnen we dat oplossen door vetbollen en (zoutloze) pindakaas op te hangen, maar met de juiste planten en struiken is het voedsel er vanzelf. Naast voldoende voedsel, zoeken dieren schuilgelegenheid. De huismus zit graag in een haag, de hegenmus scharrelt eronder. Zwaluwen maken hun nesten graag onder een dakrand. Een klein latje biedt gelegenheid om hun nest aan vast te maken. Juist vanwege de vele nestkastjes die in stedelijk gebied worden opgehangen, gaat het met de koolmees en de pimpelmees weer beter.

Sinds kort participeren we met ons gezin in een project om, via collectief opdrachtgeverschap, samen met 34 andere huishoudens een ecowijk te realiseren. Waar we

Aankomend weekend houdt Vogelbescherming Nederland weer haar jaarlijkse tuinvogelteldag. Iedereen kan hieraan meedoen. Mensen wordt gevraagd om een halfuur de vogels in hun tuin te tellen. Iedere vink, ringmus, ekster, duif, boomklever, winterkoninkje telt mee. De resultaten van de telling kunnen uiterlijk maandag 19 januari 12.00 uur worden doorgegeven aan Vogelbescherming Nederland, via de website tuinvogeltelling.nl. Vogelkenner of niet, iedereen wordt uitgenodigd om mee te doen. Juist omdat bewustwording van wat er in de tuin leeft (of nog niet) mensen kan motiveren om nog gastvrijer te worden. En als we er wat tegels uit halen, wat snoeiafval laten liggen en wat bessenstruiken planten, kan het aantal tuinvogels volgend jaar zomaar verdubbeld zijn. Als we onze hof van heden zorgvuldig bewerken, kunnen we een kleine bijdrage leveren aan het bewaren van de schepping.

.....
Dr. Martine Vonk werkt als lector ethiek en technologie bij Saxion Hogescholen.